Székesfehérvár XXV. év. 240. Vasárnap, 1918 szept. 15.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, | vidéken:
1 hóra 2 K | 1 hóra 2·50 K
1 évre 24 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Elég volt-e?

Írta: Prohászka Ottokár.

„Elég volt", ily cimmel irt cikket az „Egyenlőség"-be dr. *Vázsonyi* Vilmos s e cikkből megtudjuk, hogy elég volt már a zsidók elleni hajszából, elég a gyülölködésből, a gazdasági bojkottból s az erkölcsi progromból s mert elég volt, elvárja, hogy az illetékes tényezők véget vetnek a hajszának, nehogy bűnrészesek legyenek. Megtudjuk e cikkből azt is, hogy ezt az öntudatos antiszemitizmust Magyarországon a klerikálisok szervezik, még pedig azért, hogy ezzel a szociáldemokraták hátára vágjanak s megtudjuk azt is, hogy e mozgalmat a kormány támogatja, — hogy tehát az egész mozgalom nem egyéb klerikális, önző érdekek szolgálatánál, irányzatos gyalázkodásnál, no meg hegyibe — Magyarországon lévén — átkos csunya politikánál.

Mindenesetre megdöbbentő, hogy az ország volt igazságügyminisztere csak éppen ennyire ismerí az ország közhangulatát s hogy amikor antiszemitizmusról esik szó, akkor ő csak hajszára s felekezetieskedésre gondol s nem mond neki semmi mást a szenvedő magyarság lelke! Megdöbbentő, hogy ugy tesz, mintha sőket volna s nem hallana semmit az ország panaszos mormolásából, semmit az elégedetlenség, s a melységek [illegible] szavai háborgásából s azt gondolja, hogy ami a magyar társadalomnak főleg e véres napokban fáj, azért a katholikus sajtóorganumokat kell okolni Budapesten s püspöki városokban. Ez megint csak egy példa arra, hogy mily keveset láthat az is, akinek szeme s mily keveset hallhat az is, akinek füle van, ha ugyanakkor más érdekei is vannak s feltűnő példa arra, hogy mily kevéssé érzi át az ország volt igazságügyminisztere Magyarország kinos problémáját akkor, mikor a zsidóügy fiskálisává lesz. Én nem vagyok fiskális, nem voltam, s nem leszek igazságügyminiszter, de az igazságnak szerény szolgája s harcosa vagyok s az akarok lenni továbbra is, s mint ilyen egészen mást látok s hallok, mint dr. Vázsonyi Vilmos.

Először is nyomatékkal s teljesen megfontoltan ki kell jelentenem, hogy mi semmiféle antiszemitizmust nem csinálunk azt nem szervezzük. A „magas klérus" nem protegál semmiféle uszitást s gyülölködést s nem fogad el még Vázsonyi Vilmostól sem olyan megleckéztetést, hogy hát: „Ez a vallásosság, ez a szeretet s az emberiség?".

Ez a teljes félreismerése a helyzetnek. Antiszemita szervezést itt egyáltalában senkisem csinál, hanem igenis itt csinálódik valami, amit a zsidók hajszának, uszitásnak, felekezetieskedésnek s antiszemitizmusnak hivnak s ami ellen ezután miniszterek, főispánok, képviselők védekezni is szoktak, mint ahogy azt illedelmes, szerény fiuk teszik, mikor érdemtelenül rájuk piritanak; de amit sem a zsidók, sem ezek az illedelmes, szerény szégyenkezők világosan nem definiálnak s azt tüzetesen meg nem határozzák. Igy aztán a zsidók azt az ugynevezett antiszemitizmust mint barbárságot továbbra is a szemünkre hányják, miniszereink s főispánjaink pedig ez égető folttól továbbra is szégyenlősködnek. Mondjuk meg hát egyszer világosan, hogy mi volt az az antiszemitizmus, mondjuk meg azt a vallásosság és szeretet szolgálatába s a magyarság érdekében.

Három pontban összegeztem azt, hogy mit akarunk e részben, amiért aztán antiszemitáknak mondanak minket:

Az első, hogy meg akarjuk akadályozni a keresztény ifjuság lesörését,

A második: hogy meg akarjuk akadályozni Magyarország elzsidósodását,

A harmadik, hogy rá akarjuk szoktatni a jó akaratu s nemzeti érzésű zsidóságot a [illegible] keresztény társadalommal való összeforrásra.

E három ponttal szemben azt mondom, hogy nem volnánk nemzet s nem volnánk öntudatos faj, hanem ellenkezőleg végpusztulásra itélt faj s vágóhidra felhajtott birkanyáj, ha másként éreznénk s mást akarnánk.

És hát mily jogon nevezik azt antiszemitizmusnak? Ami a két első pontot illeti: antiszemitizmus-e, hogy ha azt akarjuk, hogy Magyarországon a magyár keresztény nemzet tartja meg hegemóniáját? Ez nem antiszemitizmus, hanem a hungarizmus, ez nem hajsza, nem felekezeti széthuzás, ez nem a szociáldemokráciának elpáholása a zsidóság hátán, hanem *az nemzeti önvédelem*. Nevezzék igy! Ha igy neveznék, merednek-e ebből szemrehányást tenni nekünk?

Nos és kérdem, nincs-e erre szükség? *Tekintsék meg a főiskolák statisztikáját*, mely az intelligencia hatalmi állásának kisajátitását s egy uj honfoglalást jelent. Nem kell e félnünk, hogy a keresztény középosztály teljesen leromlik s pozicióiból végleg kiszorul s hogy az egész magyar nemzet az összetartó s óriási aránytalanságban feltörekvő zsidóság uralma alá kerül? Kimondom nyiltan: *ez a növekvő statisztika Magyarország elzsidósodását jelenti.*

Már pedig ez a magyar politikának legnagyobb és legkinosabb problémája. Tudom, hogy erről sokat beszélnek, de ezt nem szokás ily nyiltan kimondani; ez jár miniszereinknek, fekete és vörös grófjainknak fejében s erre nem tudnak kádenciát mondani.

Már most szeretné-e a magyar zsidóság, hogy Magyarország Zsidóország legyen? Kivánatosnak tartja-e, hogy a népszürönközésnek az a felső vékony rétege, az ország lakosságának az az öt százaléka, ellepje a magyar nemzet testét, hogy lefoglalja a hatalmat, hogy az alkossa az intelligenciát, az vegye kézbe a kormányt s az képviselje külre is az ország hitelét, erejét, kereskedelmét s eszményi s erkölcsi jellegét?! Kivánatosnak tartja-e, hogy az orvosok 60—70, sőt 90 százaléka, az ügyvédek 50—70 százaléka, a mérnökök s vállalkozók 50—70 százaléka s a bankok s központok pedig tisztára zsidók legyenek? Nem mondom, hogy már egészen igy van, de kérdem, kivánatos-e, hogy erre-felé haladjunk? Kivánatosnak tartja-e, hogy a magyar zsidó, [illegible], hogy [illegible] a magyar föld felét s annak még nagyobb részét is magántulajdonban vagy bérletben birja? Kivánatosnak tartja-e, hogy az északkeleti megyék minden magyarságtól idegen fáciese, mint a magyarság halálos maszkja, kiterjedjen egyre lejebb s hogy a keresztény nép kivándoroljon falujából a havasi legelőre, az irtásra vagy Amerikába? Kivánatosnak tartja-e, hogy a magyar középosztály elszegényedve leszoruljon s a bankok irreális, nemzetközi hatalmának, a spekulációnak kiszolgáltassék?

Van-e a magyar nemzettel egyetértő magyar zsidó, aki ezeket kivánatosaknak tartja? Nem mondom én, hogy a zsidók nem iparkodnak s hogy Weisz Manfréd nem dolgozik teljes energiával; nem mondom én, hogy nem vállalkozók s nem használják fel ügyesen s célszerűen a gazdasági s kulturális konjunkturákat; de nézzék meg ezek a dolgos, törekvő zsidók maguk, hogy mi lesz Magyarországból, ha ez a térfoglalás, ez az aránytalan gazdagodás és földbirtokvétel továbbra is igy folyik. Nemde Magyarország okvetlenül Zsidóország lesz?

Már most mi az én „antiszemitizmusom"? *Nem az, hogy üsd a zsidót, hanem az, hogy ébreszd fel s ha kell, korbácsold fel a magyar tunyaságot a statisztika számsoraiból font ostorral, hogy fogjon hozzá, hogy fogja meg azt, amije van, amihez léte, hite, tradicioi kötik, s amit el lehet veszteni s igy aztán koldusbotra jutni.* Az én antiszemitizmusom nem gyülölködés, hanem a nemzet emelése, szellemének ébresztése s ha nevezetesen ez utóbbit veszem, hát nem egyéb, mint antiblazirtság. Nincs nekem más törekvésem, mint *kereszténységgel, idealizmussal, nemzeti érzéssel teliteni az ifjuságot s a fáradt lelkü intelligenciát.* Nem akarom a zsidókat a ghettóba zárni, de viszont azt sem akarom, hogy a ghettók szelleme kiömöljék lelki életünk virányain. Látok rombadólni egeket s kialudni örök fényeket s ennek oka a keresztény hitnek a erkölcsnek folytonos támadása a zsidó sajtó által — sajnos, keresztény sajtó még alig van. *Mi a magyar sajtóban több: antiszemitizmus-e, vagy antikrisztianizmus-e?* S ha valakinek ki kellene kérni magának valamit, kinek kellene azt előbb tennie: Vázsonyi Vilmosnak, hogy a sajtó ne legyen antiszemitá, vagy nekünk, hogy a sajtó ne legyen antikeresztény?!

— Nekünk *nem az antiszemitizmus a hungarizmus a kötelességünk*, s ez alatt, mint már mondtam, azt értem, hogy fel kell ráznunk a keresztény népet s rá kell azt állitanunk a haladás, a munka s a verseny terére, — föl kell ébresztenünk energiáit s rámutatnunk a honfoglalásra, mely folyik. Ezt akarjuk. Kérdem; ha volna egy Zsidóország s ott beszürönködnék más nem zsidó nép s szoritaná le a zsidóságot, vajjon ez a zsidóság nem tenné e ugyanezt, amit mi teszünk s tenni akarunk? Vajjon nem csinálna-e frontot, s ha már megértette volna a fajok elegyedésének folyamatait, vajjon nem dolgoznék-e azon, hogy az a nem-zsidó a zsidóval asszimilálódjék, — hogy ott ne ketten álljanak szemben egymással, hanem egyesülten, eggyé forrva éljenek s boldoguljanak?

Hát igen, asszimilálódás — s ez a harmadik pontja a mi „antiszemitizmusunknak" — hogyis állunk e részben?

Nem tagadom, hogy a zsidó magyarrá lehet. Jól tudom hogy vannak népfaji beszürön,

ködések s amalgamálizálódások minden korban s mindenütt, talán az egy tulajdonképpeni germánt kivéve. De a beszürönködés legyen is aztán az, mit a szó mond s ne váljék, külön réteggé s külön áramlattá, hanem vegyüljön el a néppel s vigye bele energiáját. Csak ha beleolvad akkor oldódik meg a probléma. Mig elszigetelődik szokásaiban, mig bennreked családi összeköttetéseiben, mig le nem veti magáról mindazt, ami őt idegenné s mássá teszi, addig nem lesz eggyé a felvevő néppel. Képezhet nagy s erős társadalmi kasztot, mint a zsidóság Budapesten, de eggyé a néppel s a nemzettel nem lesz.

Van tán egy népnek tartja valaki az északkeleti zsidóságot Rakóci szegény s kiuzsorázott népével, vagy a lengyel zsidóságot Lengyelországgal, vagy a Rombach-utcai telepet a magyar néppel?! Mondhatni-e erről, hogy „a mi nyelvünk és kulturánk magyar“? Ez egy más világ, más lelkület, más érzület, más erkölcs, s ezek a tényezők állnak elénk döntőleg, mikor kulturáról van szó.

Kár, hogy sokan beérik az elszigetelt hatalmi állással s nem ambicionálják az igazi *lelki s vérbeli egységet*. Kár, hogy sokan meg akarják óvni a zsidóság faji s vallási különállását s kisebb-nagyobb kiátkozásokkal ijesztik hitsorsosaikat, hogy ne olvadjanak be a magyarságba.

Én ellenkezőleg siettetni akarnám a nemcsak nyelvben, hanem érzületbe s vallásba való egyesülést. Tudom, hogy a sátoraljaujhelyi borügynökök, akik a zsinagógába menekültek Schluss-aikkal s imaszijjaikkal, erre a lépésre nem alkalmasak. Ezeknek a nyakába csördült már, ha nem is Krisztusnak, de a rendőrségnek ostora! Van azonban sok-sok elem a zsidóságban, mely cseppet sem zsidó vallásu s ezeknek meg kell könnyitenünk az áttérést, nyitnunk kell nők és férfiak számára katechetizáló iskolákat, tartani kell részükre [illegible] s fel kell őket venni s meg kell őkat tartani nagy szeretettel a kereszténység és magyarság kebelében!

Akik azonban ezt az egybeolvadást nem akarják s akár cionista, akár másféle különleges lelki vagy érzelmi elszigeteltségben kivánnak maradni a keresztény magyarsággal szemben, azok ne vegyék rossz néven, ha faji összetartásuk, gazdasági térfoglalásuk, a társadalmi s hivatali létrán való türelmetlen s tolakodó törtetésük a keresztény magyarságnak szemet szur s ha ezzel szemben felhivjuk s felizzitjuk a keresztény magyarságot, hogy ne hagyja magát, hanem foglalja el neki szóló pozicióját. Nem poltroneriát, hanem munkát, nem cimeres nemesi jogokat, hanem érvényesülést sürgetünk.

Tesszük ezt főleg e világháboruban, mikor az óriási véráldozat elől a zsidók nagyrésze irodákban s raktárakban huzza meg magát. Ilyenkor felekezeti visszavonást emlegetni s a néplélek fájdalmát a felekezetieskedésből származtatni, bizony perfid eljárás. Itt nincs s nem lehet szó felekezeti visszavonásról, itt csak arról az általános visszavonulásról beszél az egész ország, melyben a zsidóság nagy részében visszavonul, el onnan, hol golyó sivit s gránát robban. Szavaztassák meg erről necsak a parlementet, hanem az egész országot, a hadsereget, s a menetszázadokat! Mi is nyugodtak vagyunk s követeljük majd annak idején azoknak a bizonyos adatoknak közzétételét.

Kérdem mindezek után: megérdemli-e ez az állásfoglalás s ez a gondolkozás az antiszemitizmus nevét? Véleményem szerint e felfogásra s érzésre az antiszemitizmus bélyegét csak azok süthetik, akik a szemitizmust mint különálló s külön érvényesülni vágyó érdeket valják. Akarhatják-e ezt azok a zsidók, kiknek „nyelvük s kulturájuk magyar“?!

Optikai csalódás

vagy Tisza István, mint sanda mészáros.

Tetszik tudni, hogy optikai csalódás például az, ha valakit, akit képen vágtak, az eget nagybőgőnek nézi; az is optikai csalódás, ha pl. valaki a krinolint hózentrágernek szemléli, vagy az ősnemes grófot portékászsidónak látja. Mindezek közismert, régi fizikai alapigazságok, melyeket mindenki tud.

Ellenben egészen uj optikai csalódást irt le a zsidók hetilapjának ujévi (szept. 8.) száma. Ugyanis ott valami Székely Ferenc: nyilt levelet irt gróf Tisza Istvánhoz, keserüen panaszolván ebben a levélben azokat a sérelmeket, melyeket Tisza gróf a tisztelt Ház előtt az *antiszemiták* ellen mondott.

Na csak higgadtan, kérem. Ez csak látszólagos képtelenség, egy költői paradoxon, mintha pl. azt mondanám, hogy az idén a hosszúnap nem 24, hanem 25 óráig tart. Hát az is csak látszólag képtelenség, hogy Tisza az antiszemiták ellen dörgött és — a zsidók neheztelnek miatta. Hiszen tetszik még jól emlékezni a beszédére, ezért nem idézem, minden nagy lap leközölte. Ezt nem tudják elfeledni a zsidók Tiszának. Vázsonyi is felpanaszolja az ujévi vezércikkében: „megszégyenitő, ha a szabadelvü szólamok kiséretében az árdrágitás és menetszázadok témáját pengetik.“

Annyi tény, hogy Tisza gróf kissé humoros kedvében lehetett akkor, érdekesen malicziózus volt, [illegible] szaros, aki balra néz, de tagiójával jobbra üt és fején találja a — marhát. Mi igy látjuk az esetet, de az *Egyenlőség* másként látja. Tetszik tudni, hogy az Egyenlőség a magyar sajtó szerény, szolid Ibolykája, amely szemérmetes, mint a zárdában nevelt bakfis. Nagyon szégyenlős, hamar elpirul s elforditja kislányos öztekintetét. Mi az Egyenlőség cikkeiből azt következtetjük, hogy Tiszának az antiszemitákra való lesujtását kolosszális optikai csalódással szemlélték. Ugy látták, hogy Tiszán megtörtént ugyanaz a pikáns kis eset, ami Göre Gáborral megesett a városligeti varstliban az erőmerő megtapasztalásakor. Tisza, pardon: Göre Gábor ott állott az erőmérő előtt, félelmetesen forgatta feje fölött a hosszunyelü nagy kalapácsot, „swungot“ vett és a gépre oly szörnyü erőmegfeszitéssel sujtott le, hogy derekán elpattant a — „tisztességmadzag“ (az annyukom nagy szégyenletére.) Az alsó idomait fedő gyolcs magyarruha leesett a poros földre és Göre ott állott a maga — hogy is mondjam — mélyen dokoltált mivoltában, leplezetlen diszlelenül . . .

Hát igy járt gróf Tisza is, illetve: igy látják őt az Egyenlőség hivei. a magyar sajtó szégyenlős kis Ibolykája. Hát csoda-e, hogy diszkréten lehunyja szemérmes pilláit nemcsak a mélyen dekoltált Tisza előtt, de *a tények előtt is*. Oly szégyenlős a kicsi, hogy már semmit sem akar meglátni, csak pirul, amiért Tisza akkorát vágott az antiszemitákra, hogy elpattant a tisztességmadzagja és kitünt, hogy ez a dekoltált ur nem is oly elfogultan rajong a zsidókért, mint ahogy az antiszemiták, meg a zsidók vélték. Erre jó az akaratlan leleplezés.

Ezek után mit tehetett volna mast a szemérmes Ibolyka, mint hogy nyilt levelet irt a dekoltált erőművészhez. Levelet irt az *optikai csalódás* mivoltának megmagyarázására. Ime a levélből:

„Nagyméltóságod továbbá azt mondja, hogy: „A baj tulajdonképen az, hogy azoknak a társadalmi vagy foglalkozási ágaknak, amelyeknél a háboruval kapcsolatos visszásságok legtöbbször előfordulnak, igen nagy része a zsidóságból kerül ki, ennek folytán azoknak a visszataszitó cselekményeknek, amelyek elkövettetnek, aránylag nagy részét zsidók követik el. — Nem gondolja-e Nagyméltóságod, hogy ez *nagyfokú optikai csalódás*?“

Továbbá igy ir: „Nem méltóztatik-e gondolni, hogy a magyar közvélemény önkénytelenül elköveti azt az igazságtalanságot — sőt talán Nagyméltóságod sem egészen mentes ettől a tévedéstől, — hogy nagyon enyhén birálja el az agrárius bünöket és nagyon szigoruan a merkantiltermészetüeket?“ — „De legfájdalmasabban éreztem Nagyméltóságod felszólalásának azt a részét, ahol a zsidókérdéssel kapcsolatosan intézkedéseket sürget azokkal a visszaélésekkel szemben, amelyek a fölmentések körül, a menetalakulatokba való beosztás körül történtek.“

Hát igy ir a kis szemérmes, aki elfogultságában most optikai csalódással nézi a világot.

Mi nem vagyunk Tisza István hivei, de annek mégis örülünk, hogy a liberális Tisza sem látja oly délibábosnak a zsidók háborus szereplését. Tisza van annyira igazságszerető, hogy kiáltó tényeket észrevesz. Való, hogy Tisza az antiszemiták elleni beszédével — talán akaratlanul — a sanda mészáros szerepét végezte, de az is bizonyos, hogy csak az „Egyenlőség“ hivei látták Tiszán a tisztességmadzag elpattanását; — no de ez igazán csak — optikai csalódás, mely a tényeken mit sem változtat.

—jós.

HIREK.

— Katolikus Sajtóegyesület ezidei jelentése most hagyta el a sajtót. Ez a füzet tulajdonképpen a Katolikus Sajtóegyesület utolsó, tizedik egyesületi életének eseményeiről számol be; de az egyes jelentések nagy vonásokban a mögöttes évek kifejtett munkásságára és eredményeire is visszapillantanak. Tiz évvel azelőtt a pécsi nagygyülésen hangzott el a szó: a katholikus sajtótábor beszervezésére. Megalakult a Kath. Sajtóegyesület, melynek második lusztruma egyre i második, nagyarányubb, anyagilag megerősödöttebb, mozgalmasabb, fokozottabb eredményeket termelő éveket mutat fel. Az elmult tiz év alatt az egyesület talajtörő munkát végzett a katholikus sajtóorganumok terjesztése terén, melyeknek másfélmilliót kitevő beveteleiből közel egymilliót juttatott segitségképpen. A jelentésnek legérdekesebb részei éppen azok a lapok, melyek szemléltető képét adják a költségvetés realizálására törekvő nagyarányu munkálatoknak. A statisztikai s egyéb adatokkal tartalmas közgyülési beszédeket és eleven előszóval ellátott jelentést, tekintettel a magas nyomdaárakra és a mai drága portóárakra, ezidén csak azoknak a tagjainak küldi meg az egyesület, akiknek öt évet meghaladó tagdijhátralékuk nincsen.

— **Főispánunk a Talajmivelő Társaság érdekében.** Gróf Károlyi József főispán a vármegye jegyzőihez és községeinek elöljáróságaihoz a következő felhivást intézte:

A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület Elnöksége, Vármegyék gazdatársadalmának hivatott vezető egyéniségei Székesfehérvárott f. hó 10-én tartott értekezletükön egyhangulag elhatározták, hogy a mind sulyosabban érzett igaerő és mezőgazdasági gépek hiányát pótolandó, a többtermelés alapkellékeit biztositandó, a legrövidebb időn belül talajmivelő társaságot létesitenek, amelynek célja lesz: főleg közép és kisbirtokokon első sorban bérszántásokat végeztetni.

Az e célból beszerzendő és Bicskén f. hó 4. és 5.-én a legfényesebb sikerrel kipróbált szántógépekből a Fejérmegyei Talajmivelő Társaság csak annyit szerezhet be, amennyinek rendszeres foglalkoztatása már eleve biztositottnak látszik, amennyire a szántatni óhajtott területekhez szükség lesz.

Felhivom a községi és körjegyző Urakat, községi Elöljáróságokat, hogy fentieket a legmegfelelőbb módokon hozzák a gazdaközönség, nagy, közép és kisbirtokosok tudomására, a nagyfontosságu cél érdekében; egész tettrekészségükkel működjenek közre, hassanak oda, hogy minden gazda, aki — igaerő, gép, munkaerő hiányában. — a jövő évi tavaszi és őszi szántást időre és a megkivánt alapossággal elvégzi elvégeztetni nem tudja, lépjen be a Talajmivelő Társaság érdekeltségébe és sürgősen, de legkésőbb a f. hó végéig jelentse be a Fe-

jármegyei Gazdasági Egyesületnél, hogy jövő tavasszal és ősszel hány hold földjét óhajtja a Talajmivelő Társaság által bérért szántatni?

Felhivom továbbá Cimet, hogy a Talajmivelő Társaság szervezése érdekében községében esetleg kiszálló Kelemen Béla székesfehérvári lapszerkesztő urat közérdekü fáradozásában egész jóakarattal és szolgálatkészséggel támogassa. Gróf *Károlyi* József sk. főispán.

— **A város sertéshizlalása.** A közellátási bizottság és a városi tanács m. é. e. együttes ülésén foglalkozott a sertéshizlalás kérdésével. Kováts Á. Sándor közellátási bizottsági elnök és Kerekes Lajos főjegyző, a közélelmezési ügyosztály vezetője hosszas tárgyalások után megállapodást létesitettek és pedig igen előnyös feltételek mellett 150 drb. sertésnek a város részére való hizlaltása tárgyában. A tanács és közellátási bizottság felhatalmazta dr. Kerekest és Kovatsot, hogy a végleges szerződést megkössék. Remélhető, hogy ezt a szerződést a közélelmezési miniszter nem fogja refuzálni, mert akkor már igazán semmi reményünk sem lehetne arra, hogy a zsiryeszedelem eliminálható legyen.

— **Halálozás.** Sziksz József ácsmester hosszas betegség után a Szent-György közkórház elmeosztályán 43 éves korában meghalt. Szerbiában a hadjárat alatt betegségbe esett, a mely a pompás egészségü és megjelenésü fiatal embert, két szép kis gyermek édesatyját a legborzalmasabb szenvedések után elpusztitotta. Temetése vasárnap d. u. 4 órakor lesz a Feltámadási temetőből.

— **Közellátásunk.** Kováts A. Sándor tb. tanácsos tegnap budapesten több kormányhatósági tényezőnél járt Fehérvár közszükségletének ellátása érdekében. 5 waggon makói hagymát, 4 waggon burgonyát és nagy mennyiségü tüzifát sikerült kieszközölnie.

— **Ingyen fa a szegényeknek.** Kovács A. Sándor tb. tanácsos [illegible] a tanács, tudvalevőleg elvben elhatározta, hogy a város tulajdonát képező fáknak száradó gallyait letöreti és azt a város szegényei, elsősorban a hadbavonultak hozzátartozói között fogja kiosztatni. A fagyüjtés e célból november 4 én kezdődik. Azok a szegények, akik ingyen fára igényt tartanak, október 1-től kezdődőleg a városi gazdasági hivatalban összeiratnak.

— **Hadisegélyezettek figyelmébe.** A városi segélypénztár ezuton figyelmezteti a hadisegélyezetteket, hogy akik eddig szeptemberi segélyüket bármely okból fel nem vették szeptember 17-én kedden délelőtt 10—12 óráig felvehetik. (Városház-köz 4. Obermayer ház.) Szeptember hóban több fizetési nap nem lesz.

— „Hivjatok papot!“ Ez a rövid mondat járja be mostanában az istentelen francia ujságokat. Cikkeznek róla, tréfákat üznek belőle. Már nem becsülik oly nagyra az amerikai katonákat miután rájöttek, hogy személyazonsági igazolójegyükön ez a kis mondat ékeskedik: „Hivjatok papot!“ Az egésznek az a célja, hogyha megsebesül a katona, a ráakadót előre figyelmeztesse erre a kötelességre. A hitetlen francia ujságok természetesen nem értik ezt.

— Több szeszt, több sört fogunk termelni az idén mint a mult esztendőben. Hire járt, hogy a kormány az idén nagyobb mennyiségü mezőgazdasági terméket, melaszt és burgonyát fog kiutalni szeszgyartási célokra, mint tavaly. Értesülésünk szerint ezenfelül a sörgyarakat is sokkal jobban fogják ellátni s ezek a jól sikerült árpatermésből a mult évinel jelentékenyen nagyobb mennyiséget kapnak. Mindezeknek a termekeknek a szeszgyártas és a sörgyártas természetesen csak a feleslegét kaphatja. De még igy is nagyon ajánlatos, ha a szesz és sörtöbbtermelést nem fogyasztja el maga az ország, hanem kötelezi a szeszgyárakat és a sörgyárakat, hogy ezeket exportálják. Szeszt és sört külföldön elhelyezni ma nagyon könnyü s megfelelő előreláttással ezeknek a cikkeknek kivitele javithat a valután vagy megakadályozhatja a további romlását, ha a kormány vigyáz arra, hogy a nélkülözhetetlen külföldi árucikkeket rekompenzáció gyanánt kapjuk a kivitt szesz és sör ellenében.

— Mekkora a földéhség a Bácskában? A szabadkai uradalmi földek bérbeadása most folyik. A tömegesen jelentkező árverezők az árakat rendkivül felhajtották s legutóbb egy hold földért már 1015 Korona bérösszeget igértek. A város ebből a nem remélt bevételből szociális intézményeket akar létesiteni.

— **Árdrágitók.** Zavaros [illegible] dr. tb. rendőrfőkapitány Kankó Ferencné Könyökköz 3. sz. alatti lakost 5 napi elzárásra és 40 K. Máhr Istvánné iszkaszentgyörgyi lakost 50 K, Rác Julianna magyaralmási lakost 50 K. Kalincsák Jánosné és Kadlicsek Mihály bakonycsernyési lakosokat 200—200 K, Szunya Katalin és Kaiser Mária sörédi lakosokat 200—200 K, Nyikovits Jánosné bodajki lakost 150 K pénzbüntetésre itélte, mert gyümölcscsel árdrágitottak a fehérvári piacon.

— **Jótékony alapitvány.** Özv. dr. Bierbauer Viktorné elhunyt férje emlékére 1000 K alapitványt tett szegényszorsu özvegyek segélyezésére a Székesfehérvári Jótékony Nőegyesületnél, mely nemeslelkü adományért ez uton is köszönetet mond *Szögyény Marich Julia* védnök.

— **Kimutatás.** A székesfehérvári tüdőbajosokat gondozó intézet 1917 augusztus havában gondozott 79 családot 295 taggal. A hó folyamán az intézet kiszolgáltatott: 1658.5 liter tejet, 44 kilogr. kenyérlisztet 1618 K 32 f. értékben.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, a kik felejthetetlen jó férjem elhalálozása alkalmával mélységes gyászomban engem vigasztalni sziveskedtek, részvétüknek a temetésen való megjelenés és koszoruk küldése által kifejezést adtak: magam és kis árváink nevében szivből jövő köszönetemet nyilvánitom özv. Szabó Pálné és gyermekei.

— Orvosi hir. Dr. Szöllősy Béla kórházi főorvos, belgyógyász és urologus orvosi rendelőjét megnyitotta Bognár u. 2. sz. alatt (Nádor-u. sarok.) Rendel d. u. 2—4 óráig.

— Bojtorján hajszesz nagyon bevált hajápoló, erősiti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Baromfi kolera elleni serum kapható: Szüts Róbert gyógyszertárában. Károly király-tér.

Szőlősgazdák
és gyümölcstermelők figyelmébe.

A 4457/918. M. E. rendelet ugy a nyers, mint a kifőzött törkölyt zár alá helyezi, s kimondja, hogy a *„zár alá vett törkölyt pálinkafőzésen kivül más célra felhasználni, feletetni, eldobni, vagy megsemmisiteni nem szabad.“* E rendelkezés ellen vétők büntetése *hat hónapig terjedhető elzárás és 2000 koronáig terjedhető pénzbirság.* (A feljelentők jutalomban részesülnek.)

A legutóbbi p. ü. min. rendelet szept. 1-től mindenféle átalányozás mellett való főzést eltiltott. Sőt a törköly átadásának megtagadása, más körletbe való szállitása, engedély nélkül való kilugozása is kihágás. Ennek gondos és állandó ellenőrzésére ugy a csendőrök, mint a p. ü. őrök utasitást kaptak.

Minthogy pedig szövetkezetünk már épülő és teljesen modern berendezésü szeszgyára az összes anyagokat feltétlenül képes lesz kifőzni, (feldogozó képessége napi 100 métermázsa) nincs semmi ok arra, hogy a törköly és söprü átadásától bárki is idegenkedjék. És itt egyuttal hangsulyozzuk, hogy a termelendő pálinkából tagjaink legmesszebb menő igényeit is ki fogjuk elégiteni: ezidén senkinek sem lesz oka a panaszra, hogy kevés pálinkát kapott.

Minthogy cementvermeink immár készülnek, ezidén módunkban lesz az is, hogy a törkölyt még a szüret ideje alatt átvegyük. Igazgatóságunk ugyanis egy teherautót vásárolt, hogy ekként a körzet legtávolabbi területéről is összehordathassa az anyagokat.

Természetes azonban, hogy a behordásnak valamiféle rendjének kell lennie, ezt pedig csak abban az esetben állapithatjuk meg, ha idejében értesitést kapunk a törköly, söprü és szilva cefra mennyiségéről.

Ezért arra kérjük úgy a szőlősgazdákat, mint a gyümölcstermőket, hogy kifőzendő anyagaik várható mennyiségét e hó 18-áig a községházán (a székesfehérváriak szövetkezeti irodánkban) jelentsék be, hogy az elszállitás iránt intézkedhessünk. E bejelentést elsősorban azoktól kérjük, akik alkalmas edény (ajtós hordó) hiányában a törkölyt, cefrét megfelelő módon eltenni nem képesek; mert ezektől sürgősen be fogjuk hordatni azokat. Akik pedig okszerü módon el tudják tenni anyagukat, ha annak idején megfelelő módon adják át nekünk, még külön 5 kor. dijra is számithatnak.

Minthogy a szilvacefrének kifőzését pár nap mulva már megkezdjük, azt régi telepünkön (Sörház) bármikor készséggel átvesszük azoktól, akik beszállitják; a községházán idejében bejelentett mennyiséget pedig sürgősen elszállittatjuk.

Ha a bejentések idejében kezeink között lesznek, az átvétel helyéről és idejéről a termelőket értesiteni fogjuk.

Székesfehérvár, 1918. szept. 10.

Székesfehérvári Központi Szeszfőző Szövetkezet.

Mozi.

Az Uránia igazgatója közli:

Rejtelmes utasok. Hétfőn és kedden az Uránia szinház fenti cimmel egy remek amerikai filmet hoz műsorába. Egy fiatal leány tragikus élményei vonulnak el előttünk, mely tele van megható jelenetekkel a fotografiával. A fotografia mint az amerikai képeknél rendesen, meglepően szép. Az előadások az óra visszatolásával vagyis szeptember 16-tól kezdődőleg pont fél 7 és fél 9 órakor kezdődnek.

Az Apolló igazgatósága közli:

Rasputin. A világháboru sok érdekes és különleges alakot vetett a felszinre. Ezek közé tartozik kétségtelenül Rasputin, II. Miklós cár kegyence, akinek egész élete a rejtelmes események sorozata. Neve fogalommá vált s egyértelmü volt a cári udvar intrikáival, azokkal a véres megoldásokkal befejeződő történetekkel, amelyek a cári udvar misztikus körében napirendben voltak. Amilyen rejtelmes volt élete, olyan titokzatos halála is. Rasputin fantasztikus alakját filmre dramatizálták s a legelőkelőbb német filmgyár nagyszerü apparatussal, pazar kiállitásban készitette el. A főszerepeket a legkiválóbb német szinművészek játszák. A szenzációs sikerü filmet hétfőn és kedden mutatja be az „Apollószinház“ rendes helyárak mellett.

A rekvirált fürdőkályhák pótlására a legjobb minőségü heggesztett
fürdőhengereket
igen jutányos árban szerel: **Soós Sándor,** vizvezetéki vállalkozó, Nádor-u. Telefon 306.

Az Apolló-szinház előadásai, tekintettel a normális időszámitás visszaállitására, *f. hó 16., hétfőtől* kezdődőleg, *naponta fél 7 és fél 9 órakor kezdődnek,* ünnepnapokon pedig, mint eddig továbbra is 3, 5, 7 és 9 órakor. Itt emlitjük meg, hogy az Apolló-szinház számozott erkélyhelyeire a jegyek naponta előre válthatók Krausz Verona dohánytőzsdéjében. A pénztárnál előforduló torlódás miatt célszerü, ha a közönség a helyét előre megváltja. Az Apolló-szinház telefon száma: 7, ahol előjegyzések szintén elfogadnak.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsa.
9573/1918. sz.

Hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsa az asphalt gyalogjárdák f. évben leendő kijavitásának elrendelését hozza a közgyülésnek javaslatba.

Az épitk. szabályrendelet 61. §-a értelmében a járdaanyag vételára és a szállitási költségek a háztulajdonost, a munkaköliség pedig a várost terheli.

Ezen munka kivitelére vonatkozó kimutatás s költségszámitás a városi mérnöki hivatalban d. e. 10—12 órák között f. hó 14—29-ig betekinthető.

Kelt Székesfehérvár, 1918. szeptember hó 6 án.

Városi tanács.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szóig 2 korona, azonfelül minden szóért 20 fillér fizetendő.

Czipész iparos tudassa velem cimét, ki nekem hetenként egy vagy kettő tucat közönséges felsőrészt csinálna. Natkay K., Adony.

Elsőrendü vizesréti sarju eladó. Öreg-utca 21. sz.

Egy 550 literes jó boroshordó eladó. Malom-u. 35.

Egy föld kukorica lábon eladó. Tudakozódni lehet: Major-u. 7. sz.

Kiadó októberre egy kis uj udvari lakás. Gyümölcs-u. 41.

Hordók eladók. Tudakozódni: Alsókirálysor 11.

Egy teljesen uj bunda és egy vadász táska jutányossan eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Instructort keresek III. és IV. polg. vizsgára. Cim a kiadóban.

16 magyar holdas birtok (esetleg ház is, tágas udvar és nagy kerttel) Iszkaszentgyörgy községben eladó. Radovits Sebestyén kántortanitó.

Boroshordók, használt férficipő, női kabát, függőlámpa eladó Palotai-utca 2.

Négy hónapos malacok eladók. Sarló-utca 1 a.

Nyulak eladók. Börgyár u. 3.

Több föld kukoricaszárt megvételre keresek. Széchényi-u. 64.

Száraz bükk- és cserhasáb tüzifa legolcsóbb árban kapható: Fazekas-u. 16. sz. alatt.

Mézet, csemegeszőllőt, dinyét, őszibarackot, káposztát, uborkát, ugysziute más főzelék-félét nagy tételekben megvesz Bogyay Vörösmarty-tér 2. szám.

Egy tanulót felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-tér 1. sz.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Alulirott a tulajdonosok megbizásából folyó évi szeptember hó 22 én, vasárnap d. e. 10 órakor ügyvédi irodámban tartandó önkéntes árverésen a legtöbbet igérőnek eladom, a székesfehérvári 9058. sz. tkvi betétben A + 1 sor 1536/2. hrszám alatt felvett Gáztelep-utca 13 a. alatti uj és még több évet át adómentes lakóházat és kertet.

Érdeklődök az árverési feltételekre nézve irodámban (Nádor-u. Koronaf.-ház) bővebb felvilágositást nyerhetnek.

Székesfehérvár, 1918. szeptember hó 13-án.

Dr. Molnár János
ügyvéd.

Szfehérvár szab. kir. város polgármesteréről,
9548/1918. tan. sz.

Hatósági hirdetés.

Tudomásulvétel végett közhirré teszem az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. Minister urnak 355307/1918. számu rendeletét.

Szfehérvár, 1918. szept. 10.

Dr. Saára Gyula sk.
polgármester.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A szalámi és az eltartható kolbászfélék gyártásának korlátozásáról szóló 253638/1918. számu rendeletem értelmében továbbra is készithető áruk forgalmának közelebbi megjelölése és az esetleges félreértések elháritása érdekében közlöm, hogy az idézett számu rendeletem kifejezetten csak a továbbtartásra alkalmas és ehhez képest az érdekelt gyárosok által leginkább az exportálás célzatával gyártott áruk készitésének korlátozására irányul. Azokat a kolbászféléket, amelyek 8 napon tul el nem tarthatók s emiatt csak is a házai közfelmérés céljaira használhatók, továbbra is szabad gyártani.

Ily áruk közé sorolhatók a párisi, tormásvirsli, frankfurti, szafaládé stb. vöröskalbász és hurkafélék általában.

Budapest, 1918. augusztus 23.

A miniszter helyett:
Nagy Ferenc s. k.,
államtitkár.

Ingatlan eladás.

Szakadkézből eladók Székesfehérvárott fekvő következő ingatlanok:

1. A Budai-ut 1. házszám alatt fekvő egy emeletes és földszintes házas telket és udvart.
2. A Hosszu temető alatti rétet, telekkönyvileg 1 hold 272 □-öl területiet;
3. a Börgyár-dülőben levő rét telekkönyvileg 1391 □-öl;
4. a Házling kuti dülőben levő legelőt 1 hold 351 □-öl és
5. a Belső hegyen levő szőlőt emeletes nyaralóval.

A legmagasabb vételárat feltüntető zárt irásbeli ajánlatok dr. Benkő Géza ügyvédhez Zilah-ra küldendők el, a kitől bővebb felvilágositás is nyerhető.

Szekesfehérvár szab. kir. város pol. ármesterét.
ad. 671/1918. rekv. szám.

Hatósági hirdetés.

A m. kir. miniszteriumnak a 3219/1918. M. E. számu rendelete alapján s bab, borsó, lencse, lóbab és takarmánybors óból a termelők által visszatartható, illetve nemtermelők által vásárlás utján beszerezhető háztartási és gazdasági szükségletet megállapitom a következőkben:

Háztartási szükséglet az egész gázdasági évre fejenként babból 8, borsóból 3, lenceséből 3 kg.

Vetési szükséglet vetésnél kat. holdanként babból, borsóból 76 kg., lenceséből 70 kg.

Más növények pl. tengeri közé vetéshez babból, kat. holdanként 26 kg.

Állati takarmányozási szükséglet lóbabból, takarmánybors óból minden 500 kg-nyi élősulyból után havonként 46 kg.

Vetési szükséglet ugyanezekből kat. holdanként 35 kilogram.

Székesfehérvár, 1918. szept. 3.

Dr. Saára Gyula sk.
polgármester.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet tagjainak figyelmébe ajánljuk, hogy a szövetkezet üzleti napjai ezentul *kedden csütörtökön* és *szombaton* d. e. 8—12 óráig lesznek. Természetes azonban, hogy a régi rend is megmarad: ünnepnapokon üzleti nap nincs, hanem az ünnepre eső üzleti napot mindig az azt megelőző hétköznapon tartjuk meg. *A Székesfehérvári Hitelszövetkezet igazgatósága.*

Árverési hirdetmény.

Alulirott kir. közjegyző Fodor Papp Józsefné, Maizer Erzébet megbizásából közhirré teszem hogy a székesfehérvári 113. számu tkvi betétben A + 7. sorsz. alatti a sárpentelei dülőben levő szőlőt (termés nélkül) f. évi szeptember hó 17-én a hajlékkal, pincével és felszereléssel együtt önkéntes árverésen készpénz fizetés mellett hivatalos helyiségemben (Nádor u. 6. sz. emelet) d. e. 9 órakor elfogom árverezni.

Az árverésre vonatkozó bővebb felvilágositást a hivatalos órák alatt irodámban adom meg.

Kelt Székesfehérvár, 1918. évi szeptember hó 7. napján.

D. Horváth Kálmán,
kir. közjegyző.

Uránia-szinház

Hétfőn és kedden,
szeptember 16 és 17-én
Amerikai fimujdonság!

Rejtelmes utasok

Dráma 4 felvonásban.
Nagyszabásu pótműsor.
Előadások: 7 és 9 órakor.

Apolló-szinház.

Hétfőn és kedden,
szeptember 16 és 17-én
A kinematográfia mestermüve!

RASPUTIN

II. Miklós cár kegyence.
Dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: Fritz Hofbauer, a *Deutsches Theater* művésze.
Kiegészitő műsor.
Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

VISZKETEG és mindennemü bőrbaj, ugymint rüh, sömör, fekély, daganat és sebek gyógyitására a legbiztosabb és leggyorsabban ható háziszer a

BORÓKA KENOCS

Nem piszkit és teljesen szagtalan. Kis tégely 4, nagy tégely 6, Családi tégely 10 kor. Hozzávaló Boróka szappan 6 korona.

SZÉP LESZ az arcbőre, fiatalon ide bajt kölcsönös, minden arctisztátlanságot, szeplot, májfoltot, orrvörösséget nyomtalanul elmulaszt az

Aranyvirág krém.

Próba tégely 5, nagy tégely 10 korona. Hozzávaló szappan 5·80 K. Aranyvirág pouder fehér, rozsa és krem szinben 5 kor. Készitő: GERŐ SANDOR gyógyszerész Nagykőrös. Ezen készitmények Székesfehérváron kaphatók:

Lachmann Rezső gyógyszertárában.

Tapétázó mester

ki, Budapesten 25 évig folytatta mesterségét jelenleg Székesfehérvárra áthelyezte lakását (ideiglenesen Királykut-utca 1.) Kéri a nagyérdemü közönségnek pártfogását. Tapéta minták megtekinthetők. Cime: november hó 1-től

Almássy-telep I-sö utca 7. ház.

(Saját ház.) Tapéták raktáron vannak! Levélbeli megkeresésre azonnal jövök.

Kiváló tisztelettel
Hegyi József.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.